

JAN ENTHOVEN, PORTEFEUILLEHOUDER TUINBOUW NAJK

‘Belangrijk dat jon

Als het waar is dat jongeren niet warm lopen voor bestuurswerk, is Jan Enthoven (31) een uitzondering. Hij is niet alleen bestuurslid van Tuinbouw Jongeren Westland, maar ook penningmeester en portefeuillehouder Tuinbouw in het dagelijks bestuur van het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK). “Het is belangrijk dat jongeren hun stem laten horen”, zegt de jonge pioenenkweker uit ’s Gravenzande.

Tekst:
Gerrit Wildenbeest
Foto's: René Faas

We spreken Jan Enthoven in een gestolen namidagduurtje op het tomatenbedrijf van zijn ouders, dat naast zijn eigen pioenenkwekerij ligt. Ogenscheinlijk de rust zelve, kan het niet anders of de jonge Westlandse ondernemer moet een druk bezet man zijn, ook deze dag. Na het interview moet hij als de wiedeweerga naar Utrecht voor een evaluatiebespreking van de onlangs gemaakte studiereis naar Kenia, de volgende dag gaat hij als lid van het dagelijks bestuur van het NAJK op bezoek bij staatssecretaris Sharon Dijksma, waar ondermeer de Jonge Landbouwersregeling op de agenda staat. Het NAJK heeft ongeveer 8.000 leden en is actief in de belangenbehartiging op zowel lokaal, provinciaal, landelijk als op Europees niveau.

“Ik ben toch wel een dag per week bezig met bestuurswerk”, zegt Jan. En dat terwijl hij zes jaar geleden een eigen bedrijf is gestart. De eerste drie jaar waren tomaten de hoofdteelt, drie jaar geleden is hij overgeschakeld op pioenen. Gebruikmakend van het bestaande glasbestand van circa 14.000 vierkante meter kan hij vóór de zomerse aanvoerpiek al met zijn pioenen op de markt zijn. Daar-

naast experimenteert hij met een grootschalige praktijkproef op potten/kisten voor nog vroegere productie.

Naast NAJK-bestuurslid zit je in het bestuur van Tuinbouw Jongeren Westland. Hoe ben je daar ingerold en wat is dat voor club?

“Tuinbouw Jongeren Westland (TJW) telt zo’n 350 leden en komt voort uit wat vroeger de jongerenafdeling van de WLTO was. Op een bepaald moment is de keuze gemaakt voor aansluiting bij het NAJK; het is dus een regionale AJK-afdeling. We zijn op tuinbouwgebied samen met Tuinbouwjongeren Oostland een van de grootste tuinbouwafdelingen van het NAJK. Dat ook omdat we een soort businessclub zijn die open staat voor alle jongeren tot 35 jaar die wat met tuinbouw hebben. We zijn nu bezig een soortgelijke club op te richten in de regio Aalsmeer. Twee jaar geleden kwam ik in het bestuur van TJW. Van daaruit werd ik nieuwsgierig naar wat er met het geld dat we afdroegen aan de landelijke NAJK werd gedaan. Van het een kwam het ander: het NAJK zocht nog iemand voor de vacante portefeuille tuinbouw. Behalve

geren stem laten horen'

de tuinbouw, vervul ik binnen het bestuur ook de functie van penningmeester."

Het NAJK draagt het stem-pel dat het vooral de belangen behartigt van de veehoude-rij- en de akkerbouwsector. De voorzitters komen ook steevast uit deze hoek.

"Onze huidige voorzitter John Hilhorst heeft zeker veel oog voor de belangen van de tuinbouw. Maar het klopt wel dat de veehouderij en de akkerbouw vaak de boven-toon voeren. Datzelfde geldt over-igens voor LTO. Deze sectoren zijn gewoon actiever betrokken bij de belangenbehartiging. Ener-zijds heeft dat te maken met het Gemeenschappelijk Landbouw-beleid, dat ondernemers in deze sectoren meer raakt dan de tuin-bouwsector. Ik denk ook dat bij de tuinbouw de belangen soms wat verder uit elkaar liggen. Neem de energie, de een heeft graag zo laag mogelijke energieprijzen; maar als je geïnvesteerd hebt in een wkk-in-stallatie komt een hogere (elek-tru)prijs goed van pas. Dan wordt gezamenlijke optrekken lastig."

Ook in de bloembollensector lijkt het steeds moeilijker te worden om jongeren te winnen voor bestuurswerk. Hoe komt dat?

"Het is mijn ervaring bij Tuinbouw Jongeren Westland, dat jongeren tussen 16-21 jaar vooral geïnte-resseerd zijn in informatieavon-den en gezelligheid. Later gaan andere dingen spelen, dan neemt de belangstelling toe voor allerlei problemen waarmee je als jongere ondernemer te maken krijgt. Maar niet iedereen zal dat omzetten in bestuurswerk. Dat kost veel tijd, het resultaat dat je bereikt is vaak weinig zichtbaar en is lastig aan je achterban uit te leggen."

Wat zijn de onderwerpen waar-mee jij je als tuinbouwvertegen-woordiger in het NAJK-bestuur bemoeit?

"We zijn als bestuur gezamenlijk verantwoordelijk voor de totale belangenbehartiging. Ik vind het heel belangrijk om over elk onder-werp mijn stem te laten horen. Daarnaast probeer ik specifieke tuinbouwonderwerpen die ik bij-voorbeeld hoor bij LTO Glaskracht te verbinden met de belangenbe-hartiging van het NAJK. En er zijn natuurlijk ook onderwerpen die alle agrarische jongeren aangaan, zoals de top up regeling voor jon-ge boeren en tuinders binnen het GLB en de Jonge Landbouwersre-geling."

Wat houden die regelingen in?

"De top up regeling houdt in dat elk EU-land 2 procent van het toebedeelde GLB-budget (ca.750 miljoen euro) verplicht afroemt om jonge boeren en tuinders in de eerste vijf jaar na de overna-me tot hun veertigste jaar een extra financieel steuntje in de rug te geven. Vooral Joris Baec-ke, tot voor kort NAJK bestuurslid en tevens voorzitter van de Euro-pese agrarische jongerenorgani-satie CEJA (Conseil Européen des jeunes Agriculteurs - onlangs afgelost door de Italiaan Matteo Bartolini - g.w.) heeft zich ingezet voor de regeling. De Jonge Land-bouwersregeling is een onder-deel van het GLB en wordt tot 2015 uitgevoerd onder regie van het ministerie van Economische Zaken. Doel is het investeringskli-maat voor jonge boeren en tuin-ders te verbeteren (criteria: jon-ger dan 40 jaar, minder dan drie jaar geleden een bedrijf overgeno-men. In 2013 heeft EZ 5,3 miljoen euro beschikbaar voor deze rege-ling. De subsidiabele kosten zijn minimaal € 20.000 en maximaal € 80.000. De maximale subsidie is

25% van de subsidiabele kosten). Het is een hele succesvolle rege-ling, die innovaties en duurzaam-hed stimuleert. In het nieuwe GLB dat vanaf 2015 ingaat wordt die investeringssteun onderdeel van het Plattelandsontwikkelings Programma (POP3) dat op provin-ciaal niveau wordt uitgevoerd. Als NAJK willen we dat de provincies de Jonge Landbouwersregeling niet alleen in stand houden, maar daarvoor ook voldoende budget reserveren, zodat wij ook in de toekomst kunnen bijdragen aan duurzame en innovatieve ontwik-kelingen in de agrarische sector. Wij gaan voor een aparte regeling voor jongeren, omdat we anders moeten concurreren met oudere boeren en tuinders."

Ook met dit soort regelingen blijft bedrijfsovername zeker in de tuinbouw lastig. Hoe staat het met initiatieven als 'boer zoekt boer' die het NAJK gelan-ceerd heeft om bedrijfsoverna-me te vergemakkelijken?

"De gemiddelde boer of tuinder is 58 jaar. Dat is best zorgwek-kend. Door de schaalvergroting zijn bedrijven steeds lastiger over te nemen; banken hebben dat in het verleden ook te gemakkelijk gefinancierd op basis van ver-wachtingen. In de tuinbouw is een extra probleem, dat kassen als onderpand tegenwoordig min-der waard zijn dan bijvoorbeeld grond, omdat je er weinig anders mee kunt. Bij het project 'boer zoekt boer' en 'tuinder zoekt tuin-der' is het idee om agrariërs son-der opvolger in contact te bren-gen met jongeren die graag een eigen bedrijf willen beginnen. 'Boer zoekt boer' kent nu een pou-le van 55 belangstellende jonge-ren en 15-20 oudere boeren. De animo van oudere boeren is voor-alsnog kleiner omdat er bij hen veel aspecten mee spelen. Stop je

of draag je over, dat heeft allerlei fiscale en andere consequenties. Het is echt een project in ontwik-keling. In de tuinbouw is het kop-pelen van ondernemers nu nog regionaal, het doel is dit lande-lijk te gaan organiseren, zodat er meer aanmeldingen komen. Er is al een lijst van ouderen en jonge-ren die samen willen denken over de toekomst. Er zijn ook andere financieringsmogelijkheden zoals crowdfunding, maar dan stuit je op het probleem van de lage ren-derementen."

Het NAJK heeft zich veel vroe-ger dan LTO sterk gemaakt voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hoe zie jij dat bij-voorbeeld in het kader van het soms negatieve imago van de tuinbouw?

"Maatschappelijk verantwoord ondernemen kan alleen als je eco-nomisch verantwoord kunt onder-nemen. Ons imago bij de burger is helemaal niet zo negatief, alleen komen we vaak negatief in het nieuws door excessen. Een goed initiatief zijn de bijeenkomsten die NAJK en YFM (Youth Food Move-ment) organiseren onder de noe-mer Eetcafé, gefinancierd door EZ en de EU. Boeren, burgers en beleidsmakers discussiëren daar over allerlei onderwerpen zoals 'streekproducten', gezond voedsel of de stadslandbouw. Speciaal de tuinbouw moet veel meer doen aan bewustwording bij de burgers over hoe gezond wij produceren en hoe belangrijk wij zijn voor de economie. Misschien moeten we daarvoor veel meer dan tot nu toe de samenwerking zoeken met bij-voorbeeld zorg- en welzijnsorga-nisaties."